

אונברסיטת בר-אילן
הפקולטה לרפואה והפקולטה לרפואת חזקיהו
המרכז לחברה, תרבות וחינוך במורשת יהדות ספרד
ע"ש אהרן ורחל דהאן

כנס בינלאומי יהודי צרפת

עבר, הווה, עתיד

ימים שלישי-רביעי
כ"ה-כ"ו באייר תשס"ו
24-23 במאי 2006

אולם פינץ
אונברסיטת בר-אילן

הוועדה האקדמית:

ד"ר אריק כהן (יו"ר)
פרופ' אילן גרילסאמר
הרב ג'קו (פנחס) גרינוולד
פרופ' אפרים חזן
פרופ' אלעזר טויטו
ד"ר שמעון אוחיון

הכנס נערך בשיתוף ובחסות המוסדות והארגונים הבאים:

C.R.I.F Crif	משרד החינוך והתרבות, המזכירות הפדגוגית, המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח	
F.S.J.U	הסתדרות המורים, עובדי הוראה בחמ"ד	
הקונגרס היהודי האירופאי	הקונסיסטואר של צרפת	
הקונסיסטואר של פאריס	שגרירות צרפת בישראל	
המרכז לחקר יהדות מרוקו, פאריס	ההסתדרות הציונית העולמית, חטיבת ההתיישבות	
עמ"י - עמי ישראל, לעידוד העלייה והצלחת הקליטה	המרכז לשירותים רוחניים בתפוצות, ההסתדרות הציונית העולמית	
מדיף, הארגון הישראלי של רופאים דוברי צרפתית	C.N.E.F - ארגון סטודנטים דוברי צרפתית בישראל	
כי"ח	U.N.I.F.A.N - התאחדות עולי צרפת	

לפרטים והרשמה:

מרכז דהאן, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52900
טל: 03-5317959, פקס: 03-5342621
E-mail: dahan.center@mail.biu.ac.il

תוכנית הכנס:

יום שלישי, כ"ה באייר תשס"ו, 23 במאי 2006

התכנסות, רישום וכיבוד קל

09:00-10:00

מושב א': מימי הביניים עד הזמן החדש

10:00-12:00

יו"ר: פרופ' אפרים חזן, אוניברסיטת בר-אילן

ברכות:

ד"ר ג'ו זריהן, סגן נשיא ה-F.S.J.U C.R.I.F

ד"ר יואל מרגי, נשיא הקונסיסטואר, פאריס

מר גד דיעי, מ"מ מזכ"ל הסתדרות המורים

פרופ' אלעזר טויטו, אוניברסיטת בר-אילן

רש"י והמציאות ההסטורית בזמנו

פרופ' משה בר-אשר, האוניברסיטה העברית

קהילות בורדו ובאיון - היסטוריה, מנהגים ולשונות

פרופ' משה חלמיש, אוניברסיטת בר-אילן

מנהגי יהודי צרפת

פרופ' אלימלך וסטרייך, אוניברסיטת תל-אביב

מסמכים סחירים במשפט העברי בצרפת בימי הביניים

מושבים עקבילים

12:00-13:45

מושב ב': פרשנות רש"י למקרא

יו"ר: פרופ' שאול רגב, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר לאה הימלפרב, אוניברסיטת בר-אילן

תפישת הנס בפירושו של רש"י למקרא

ד"ר תמימה דוידוביץ, אוניברסיטת בר-אילן

הערכת דמויות מקראיות לאור פרשנות רש"י

פרופ' אפרים חזן, אוניברסיטת בר-אילן

החזרה כאמצעי סגנוני, פואטי ודידקטי בפירוש רש"י לתורה

ד"ר יהונתן מוס, האוניברסיטה העברית

באזו שפה חשב רש"י? - רמזים מפירושו לתלמוד

מושב ג: רש"י – תלמוד והלכה

יו"ר: ד"ר גד אביקסיס, סמנכ"ל בכיר, משרד החינוך והתרבות

הרב ד"ר משה עמאר, אוניברסיטת בר-אילן
היחס בין רש"י לרבותיו - פלוגת הריאה

ד"ר אבינועם כהן, אוניברסיטת בר-אילן
כללי רש"י בטרמינולוגיה של התלמוד הבבלי

ד"ר ברק כהן, אוניברסיטת בר-אילן
התפישה הכרונולוגית של רש"י בפירושו לתלמוד הבבלי

מושב ד: יהודי צרפת בימי הביניים

יו"ר: ד"ר יצחק יצחקי, מפקח ארצי, מרכז מורשת יהדות המזרח,
משרד החינוך

ד"ר שמחה עמנואל, האוניברסיטה העברית
המאבק על עצמאותה ההלכתית של פרובנס במאה ה"ג

פרופ' יוסף שצמילר, אוניברסיטת דיוק, ארה"ב
הרמב"ם בצרפת, הרמב"ם בפרובנס, המחלוקות סביב משנתו

ד"ר ג'פרי וולף, אוניברסיטת בר-אילן
פריחה בצל הגירוש: התרבות הרבנית בצרפת בין 1306-1394

הפסקת צהריים

13:45-14:30

מושב פתיחה:

14:30-16:00

יו"ר: ד"ר שמעון אוחיון, מנהל המרכז, לחברה תרבות וחינוך
במורשת יהדות ספרד ע"ש אהרן ורחל דהאן

ברכות:

פרופ' משה קוה, נשיא האוניברסיטה

פרופ' יוסף ישורון, רקטור האוניברסיטה

הוד מעלתו ג'ראר ארוד, שגריר צרפת בישראל

מר זאב ביילסקי, יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית

מר לאון רוזנבאום, יו"ר התאחדות עולי צרפת

מר רוברט אסרף, נשיא המרכז לחקר יהדות מרוקו, פאריס

מר אברהם דובדבני, יו"ר החטיבה להתיישבות, הסוכנות היהודית

הרצאת פתיחה:

ד"ר אריק כהן, אוניברסיטת בר-אילן
מצבם של יהודי צרפת היום: הערות מבוא

הפסקה

16:00-16:30

מושבים מקבילים

16:30-18:00

מושב ה: החינוך היהודי – אתגרים

יו"ר: **מר סרג' צוויגנבאום**, מנכ"ל הקונגרס היהודי האירופאי, פאריס

מר פטריק-פטי אוחיון, F.S.J.U., פאריס
החינוך היהודי בצרפת במאה העשרים: מדיעה לחכמה

ד"ר אלן מישל, יד ושם, ירושלים
ההתפתחות הדתית של הקהילה היהודית כפי שהיא
משתקפת בתנועת הצופים היהודים

גב' רחל כהן, כי"ח, פאריס
בית הספר היהודי: בין עבר מפואר לעתיד מעורפל

מר ג'אן ז'ק וואל, מנכ"ל כי"ח, פאריס
כי"ח כמפיץ פרנקופוניה בישראל ובאירופה

מושב ו: העת החדשה – נושאים נבחרים

יו"ר: **ד"ר ג'יל מורלי**, יו"ר הארגון הישראלי של רופאים
דוברי צרפתית

ד"ר סימון מרג'ן-אוחנא, אוניברסיטת סורבון, פאריס
בחירת בן הזוג בקהילת קרפנטרס (במאות הי"ז והי"ח) -
אחת מארבע ערי האפיפיוור

פרופ' חיים ברקוביץ, אוניברסיטת מסצ'וסטס, ארה"ב
מסורת, מהפכה ותמורה: הפולחן הדתי אצל יהודי צרפת בחילופי
העתים

פרופ' פרנסין קאופמן, אוניברסיטת בר-אילן
הרב שמואל כהן, המתרגם הראשון של התנ"ך לצרפתית (1830)

פרופ' יאיר אורון, האוניברסיטה הפתוחה
דור 68 בצרפת - בין יהודיות ואוניברסליות

מושב ז: יצירה ותרבות בעידן המודרני

יו"ר: **ד"ר יהודית רונן**, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' ג'ולייט חסין, אוניברסיטת בר-אילן
יהודים, יהדות ותרבות יהודית ברפובליקה השלישית
עפ"י יצירתו של מרסל פרוסט

פרופ' דוד אוחנה, אוניברסיטת בן-גוריון
אלברט ממי

ד"ר דניס שרביט, האוניברסיטה הפתוחה
תרבות יהודית צרפתית בשלושים השנים האחרונות -
תמונות ומגמות

הפסקה

18:00-18:30

עושב ח: המנהיגות הרוחנית ושליחותה

יו"ר: הרב יחיאל וסרמן, ראש המרכז לשירותים רוחניים, ההסתדרות הציונית העולמית

ברכות:

פרופ' משה אורפלי, דיקן הפקולטה למדעי היהדות
ח"כ זבולון אורלב, יו"ר ועדת החינוך

הראש"ל הרב שלמה משה עמאר שליט"א, הרב הראשי לישראל

הרב יוסף סיטרוק שליט"א, הרב הראשי של יהודי צרפת
המנהיגות הרבנית בצרפת: אתגרים והתמודדות עימם

הרב דוד משאש שליט"א, הרב הראשי של יהודי פאריס
ההנהגה הרבנית בקהילת פאריס בדורות האחרונים

פרופ' ג'ראר נהון, אוניברסיטת סורבון, פאריס
הרבנים של האומה הפורטוגלית בבאיון ובבורדו (המאה הי"ח)

הרב פרופ' נריה גוטל, מכללת אורות
המנהיגות הרבנית לנוכח הציונות: לדרכו של הרב משה (מוריס) ליבר

יום רביעי, כ"ו באייר תשס"ו, 24 במאי 2006

התכנסות וכיבוד קל

9:00-10:00

עושב ט: אופנות

יו"ר: פרופ' טובה כהן, אוניברסיטת בר-אילן

מר סרג' אנקרי, במאי, תל-אביב
היהודים בקולנוע הצרפתי

מר מישל קישקה, בצלאל האקדמיה לאומנות ועיצוב, ירושלים
יהודים בקומיקס בצרפת

מר אביב לבנת, אוניברסיטת תל-אביב
הקשר היהודי-צרפתי כפי שהוא בא לידי ביטוי באמנויות הפלסטיות

הפסקה

11:30-12:00

עושבים עקבילים

12:00-13:30

עושב י: השתקפויות עחיי הדת כיום

יו"ר: ד"ר שלמה ענתבי, מרכז דהאן

ד"ר גבריאל אטלן, INALCO, צרפת
היחס לגט אצל יהודי צרפת בתחילת המאה 21

ד"ר יעקב לופו, מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות
האגף החרדי ביהדות צרפת: מקורותיו, מגמותיו ועתידו

ד"ר ג'ואל בניון, אוניברסיטת פאריס 12
רבני צרפת: מדור לדור

פושב יא: דילמות בחינוך היהודי
יו"ר: מר משה זעפוני, מפקח ארצי, מרכז מורשת יהדות המזרח,
משרד החינוך

ד"ר זהבית גרוס, אוניברסיטת בר-אילן
מפילנתרופיה למריטוקרטיה: החינוך היהודי בבתי-הספר
במדינות הפרנקופוניות באירופה

הרב ד"ר יצחק קראוס, אוניברסיטת בר-אילן
יחסה האמביוולנטי של חסידות חב"ד לצרפת

ד"ר אלי הולצר, אוניברסיטת בר-אילן
היחס אל הספר במשנתם של עמנואל לוינס ופול ריקר:
השלכות על החינוך היהודי

פושב יב: "פניטו" – ההתחדשות היהודית
יו"ר: פרופ' משה חלמיש, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר יוסף שרביט, אוניברסיטת בר-אילן
התרומה הייחודית של הרב יהודא ליאון אשכנזי ("מניטו") -
אסכולה הפריסאית למחשבת ישראל

ד"ר אמי בוגנים, המח' לחינוך, הסוכנות היהודית
אסכולת אורסיי: בית-ספר למנהיגות ולהתחדשות יהודית

ד"ר אבינועם רזנק, האוניברסיטה העברית
בין אשכנז לספרד לאור המדרש, הקבלה וההלכה בהגותם
של הרב י"ל אשכנזי (מניטו) והרב אברהם חזן

הפסקת צהריים 13:30-14:30

פושבים מקבילים 14:30-16:00

פושב יג: השואה: התנגדות והנצחה
יו"ר: פרופ' דן מכמן, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר נטלי זיידה נתן, אוניברסיטת פאריס 8
לרפא את יסורי השואה בצרפת

ד"ר לוסיאן לזר, יד ושם, ירושלים
תנועות הנוער כחלוצים לפני מחנה המחתרת היהודית
בצרפת הכבושה

ד"ר צילה הרשקו, אוניברסיטת בר-אילן
יהדות צרפת וזכרון הרזיסטנס היהודי בצרפת
במלחמת העולם השנייה

דר' שמחה אפשטיין, האוניברסיטה העברית
אדישותם של היהודים: האומנם?

מושב יד: יהודים, נוצרים ומוסלמים
יו"ר: פרופ' יעקב לב, אוניברסיטת בר-אילן

הרב ז'קו (פנחס) גרינוולד, ירושלים
דו"ח רבני צרפת על הנצרות

פרופ' מיכאל לסקר, אוניברסיטת בר-אילן
דו-קיום או שבר: יהודים ומוסלמים בצרפת בת זמננו

פרופ' רוברט וייסטרין, האוניברסיטה העברית
יהודים, מוסלמים והאנטישמיות בצרפת של היום

הרב פרופ' מישל צרפתי, אוניברסיטת ננסי 2, צרפת
ידידות בין יהודים ומוסלמים

מושב טו: ציונות וארץ ישראל
יו"ר: מר חיים מוסיקנט, מנכ"ל ה-C.R.I.F, צרפת

פרופ' אמריק דויטש, המכון למדעי המדינה, IEP, פאריס
יהודי צרפת ומדינת ישראל

מר פיליפ בוקרה, המרכז לתיעוד יהודי בן זמננו, צרפת
התנועה הציונית בצרפת

מר דוד סעדה, מנכ"ל ה-F.S.J.U, פאריס
הקשרים בין הקהילה היהודית בצרפת וישראל

ד"ר אריק כהן, אוניברסיטת בר-אילן **ומר מוריס איפרגן**, קול ישראל
יהודי צרפת וישראל: מקרוב ומרחוק

הפסקה 16:00-16:15

מושבים מקבילים 16:00-17:45

מושב טז: מוסיקה ולחני תפילות
יו"ר: פרופ' איתן אביצור, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' אמנון שילוח, האוניברסיטה העברית
מלחנים, נגנים, רקדנים וכוריאוגרפים בצרפת

המלחין מרסל גולדמן, ירושלים
ההשפעה של אסכולת שנברג בצרפת - תרומתם של
רוני לייבוביץ ומקס דויטש

ד"ר אבי עילם אמזלג, אוניברסיטת חיפה
לחנים ומבנים מלודיים עממיים צרפתיים בשירת יהודי מרוקו

עוֹשֵׁב יֵז: היהודים עול הזרעים ההיסטוריים בצרפת
יו"ר: פרופ' מיכאל לסקר, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר יהודית טואיטו, אוניברסיטת בר-אילן
בשבח הקולוניזציה: הסופרים היהודים מצפון-אפריקה
בין זכרון לנוסטלגיה

פרופ' מישל אבוטבול, האוניברסיטה העברית
בין סולדריות לניכור: יהודי צרפת ויהודי צפון אפריקה
בתקופה הקולוניאלית

פרופ' דויד ויינברג, אוניברסיטת ווין, ארה"ב
המלחמה הקרה והקהילה היהודית בצרפת

פרופ' רחלין קורן, אוניברסיטת בר-אילן
הקשר בין אנטישמיות ואנטי-ציונות בכתיבה העתונאית בצרפת

עוֹשֵׁב יֵח: היהודים וצרפת
יו"ר: מר יצחק דהן, סמנכ"ל המרכז לשירותים רוחניים, ההסתדרות
הציונית העולמית

ד"ר רג'ין עזריה, E.H.E.S.S., פאריס
מאה שנים של הפרדה בין דת למדינה ושל "הכרה שבשתיקה"

מר קלוד סיטבון, ירושלים
יהודי סרסל, אתמול והיום

ד"ר אלי בן-גל, מכללת עמק הירדן
אידיאליזציה של המהפכה הצרפתית במורשת של יהודי צרפת

ד"ר פול אלבהר, אוניברסיטת בר-אילן
האינטלקטואלים היהודים בצרפת

הפסקה

17:45-18:00

עוֹשֵׁב יֵט: יהודי צרפת:
תמונת מצב ותרחישים עתידיים
יו"ר: ד"ר אריק כהן, אוניברסיטת בר-אילן

18:00-19:00

דברי ברכה:
פרופ' רחל לוי-שיף, סגנית הדיקן הפקולטה למדעי החברה

פרופ' שמואל טריגנו, אוניברסיטת פאריס, ננטר
לידה ודעיכה של הזהות הקהילתית היהודית בצרפת: 1944-2001

ד"ר דב מימון, האוניברסיטה העברית
קהילה בין תחיה ושקיעה - ניתוח תרחישים וכווני פעולה אפשריים

כיבוד קל

19:00-19:20

רב שיח: יהודי צרפת פנקודת עבט

19:20-20:30

של נבחרו ציבור וענהיגים

מנחה: מר ניסים זילי, שגריר ישראל בצרפת לשעבר

מר רוג'ר קוקרמן, נשיא ה-C.R.I.F, פאריס

מר פייר בסנינו, נשיא הקונגרס היהודי האירופאי, פאריס

ד"ר ג'ואל מרגי, נשיא הקונסיסטואר של פאריס

תוכנית אופנותית

20:30

o

בהשתתפות האופנים:

אבי טולדנו

ליאור אלמליח

ילד הפלא, יעקב אלקובי

